

Predgovor

Moj izbor iz povijesti romana u nizu interpretacija rezultat je subjektivna pristupa. To želim posebno istaknuti. Ipak, neka su djela kanonska, jedva zamjenjiva. Kod nekih je pisaca lako zamisliva alternacija. Balzac je među onim autorima koji pružaju široke mogućnosti. U Flauberta će se neki drugi književni kritičar opredijeliti za *Sentimentalni odgoj*. Uzeo sam *Madame Bovary* jer je taj roman u intertekstualnoj vezi s *Don Quijoteom*. Kod Thomasa Manna su *Buddenbrookovi* remek-djelo, kao i *Čarobna gora*.

Složio sam svoj niz oslanjajući se na raznorodna iskustva i gladišta. Književnopovijesna prosudba bila je isto toliko važna kao i uspomene iz djetinjstva i studentskih dana. *Robinsona* sam čitao, dakako u prijevodu, vrlo rano, dok su Gogoljeve *Mrtve duše* i Mannovi romani otkrića iz godina studija.

Sva sam djela ponovno pročitao jer sam u isti mah bio znatiželjan da li se u percepciji nešto promijenilo. U esejističkim spisima o čitanju nerijetko nalazimo osvrte na razliku između nekadašnjeg i aktualnog susreta s nekim djelom. To sam iskustvo stekao i ja. Neki romani na koje sam pomišljao nisu izdržali sud vremena.

Posebno je pitanje odnos prema hrvatskoj književnosti. Razmišljao sam o njezinu eventualnom položaju u ovoj knjizi. Izvan svake je dvojbe Krležin *Povratak Filipa Latinovicza*. No s jednim

romanom naša književnost ne bi bila primjereno zastupljena. Bio bih nepravedan prema mnoštvu djela – od Gjalskog i Nehajeva do naših suvremenika. Zaključio sam da domaća književnost zahtijeva neovisan izbor, izveden isključivo iz *njezine* povijesti. Prepuštam takav projekt kroatističkim kolegama. *Povijest hrvatskog romana* Krešimira Nemeca pouzdan je vodič.

U Zagrebu, u listopadu 2021.